

16. 1. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak nově na compliance programy v soutěžním právu

S účinností od 1. 1. 2024 změnil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) svou praxi a při ukládání pokut bere za blíže specifikovaných podmínek ohled na funkční compliance programy soutěžitelů. Soutěžitelům se tak naskýtá efektivní možnost dosáhnout mnohdy i zásadního snížení předepsané částky pokuty. K tomu je třeba ale dodržet předpoklady, a to nejlépe již při zavádění compliance programu jako preventivního opatření.

Co je třeba dodržet, aby ÚOHS přihlédl ke compliance programům jako polehčující okolnosti?

Cílem vnitřního compliance programu v oblasti hospodářské soutěže je nastavit takové soubory pravidel a opatření, které mají za cíl především zvýšit povědomí o právu hospodářské soutěže a předcházet tak porušení soutěžních pravidel. Aby compliance program před ÚOHS obstál, je potřeba, aby byl v první řadě efektivní a plnil svoji funkci. Je nezbytné ho nastavit vždy tak, aby vyhovoval konkrétnímu soutěžiteli, a to na všech jeho úrovních, od řadových zaměstnanců, vyšší management, jednotlivé dodavatele a nejvyšší vedení. Cílem takového compliance programu by mělo být celkové prosoutěžní nastavení firemní kultury, například prostřednictvím firemních hodnot, pravidel a postupů.

Další, co musí soutěžitel splnit, aby Úřad vůbec o snížení pokuty v rámci své diskrece uvažoval, je úspěšné využití tzv. leniency programu nebo narovnání, a to v daném správním řízení před Úřadem. Compliance program tedy nelze vidět jako jakýsi prostředek záchrany a neměl by vznikat až v rámci probíhajícího řízení (mohlo by se tak naopak jednat o postup, jenž by dané organizaci mohl být dle mínění autorů spíše k tíži, byť by bylo lze argumentovat postupnou snahou takový program zavádět). Rozumnou snahou a očekávaným postupem by proto mělo být zavést ho již jako preventivní opatření, které má protisoutěžnímu jednání zabránit a v případě porušení soutěže namítat, že tu takový program zaveden je.

Úřad posuzuje každé snížení pokuty ve smyslu compliance programu ad hoc, tedy nestačí, že je program pouze formálně přijatý a není prokázáno, že je skutečně efektivní. Důkazní břemeno tedy logicky leží na soutěžiteli, jenž musí řádné zavedení a vynucování svého compliance programu úspěšně doložit.

Žádost o zohlednění compliance programu

ÚOHS sám od sebe či ex officio (z moci úřední) compliance program v potaz nebere. Je třeba Úřad požádat, zda ať už posílení compliance programu či zcela nově zaváděný program bude možné kvalifikovat jako polehčující okolnost, a to nejpozději do vydání sdělení výhrad.

Žádost jako taková musí obsahovat následující podklady:

1. Důvody, proč je compliance program pro daného soutěžitele dostatečně efektivní ve smyslu předcházení porušování pravidel hospodářské soutěže;
2. texty všech částí compliance programu (ale pouze ty, které se týkají problematiky hospodářské

soutěže); a

3. popis konkrétních opatření ve vztahu k posílení či zavádění compliance programu, kdy je potřeba uvést i, jestli už byla tato opatření zavedena či kdy se tak stane.

Výhody compliance programu zavedeného již před zahájením vyšetřování Úřadu

Jak již bylo výše řečeno, Úřad cílí na to, aby programy vznikaly co nejdříve a sloužily primárně jako preventivní opatření. To se projevuje i v přístupu Úřadu, kdy výše snížení u příslušné pokuty se liší dle toho, jestli soutěžitel měl compliance program zavedený již před zahájením řízení nebo se k jeho zavedení zaváže až poté, co řízení započne.

U compliance programů, které byly přijaté a zavedené před zahájením řízení a které se jen ukázaly jako ne zcela účinné, je tomu tak, že soutěžitel může dosáhnout snížení základní částky pokuty až o 10 %. Musí ale compliance program změnit tak, aby umožňoval rychlé odhalení a přerušování protisoutěžního jednání. Navíc u zavedeného compliance programu nesmělo dojít k protisoutěžnímu jednání s vědomím statutárních orgánů či vyššího managementu daného soutěžitele, takový program nepřichází jako polehčující okolnost v úvahu. Upravit compliance program tak lze řadou nástrojů, např. změnou textace interní řídicí dokumentace, aktualizací smluvních závazků, zavedením školení apod.

Naproti tomu u programů, kde se soutěžitel písemně zaváže k jejich nastavení a zavedení až po zahájení řízení, nelze očekávat snížení větší než 5 %. Zavázání se ale samo o sobě nestačí. Předložený compliance program musí vykazovat rozumnou kvalitu, jakož i správný přístup soutěžitele při jeho tvorbě a zavádění. Takový postup se dá představit například v angažování profesionální právní podpory k uskutečnění interview se zástupci jednotlivých útvarů společnosti, zjištění a vyhodnocení úskalí stávajících mechanismů compliance programu a přípravě tzv. gap analýzy reflektující rozdíl mezi stávajícím a kýženým stavem, tvorbě chybějící dokumentace či aktualizaci té již v organizaci zavedené.

Doporučení ÚOHS k dosažení efektivních compliance programů

Již bylo zmíněno, že Úřad přistupuje ke každému posouzení individuálně a je ponecháno v jeho správní diskreci, jestli se pro snížení po zohlednění veškeré soutěžitelem předložené argumentace rozhodne, či nikoliv. Nicméně je k dispozici celá řada prvků, které napomáhají efektivnosti compliance programů, a tedy ve výsledku jejich správnému fungování.

Program by měl být nejlépe sepsán písemně a postupovat celou strukturou soutěžitele ideálně v pyramidální (hierarchické) stavbě, tedy aby o něm měli povědomí jak statutární zástupci, tak manažeři na všech úrovních i řadoví zaměstnanci. Nejlépe by se mělo jednat o soupis pravidel a procesů se zaměřením i na obecné charakteristiky soutěžního práva, jednotlivá protisoutěžní jednání a způsoby vymáhání souladného stavu.

Dobře nastavený compliance program by se měl zaměřit na vyhodnocení rizik, kterým je daný soutěžitel na relevantním produktovém, geografickém a časovém trhu vystaven, a obsahovat konkrétní sadu opatření, jak jim předcházet, případně je eliminovat, nebo alespoň na úroveň rozumné akceptace spolehlivě redukovat. Zároveň je vhodné pravidelně školit zaměstnance i vedení organizace a stanovit pravidelný, zaznamatelný a komplexní dohled nad dodržováním compliance programu, etablovat roli tzv. compliance officera či zavést další obdobné nástroje. V případě, že dojde k porušení, by měl být zaveden systém disciplinárních opatření s příslušnými odpovědnostními maticemi pro jednotlivé role, včetně propojení například na pojišťovací schémata.

Compliance program může být dokonce navázán na tzv. vnitřní oznamovací systém ve smyslu zákona

č. [171/2023](#) Sb., o ochraně oznamovatelů u společností s více než 50 zaměstnanci. Toho lze docílit zavedením interního informačního kanálu, kam se mohou zaměstnanci obrátit v případě, že mají pochybnosti či ví, že došlo k porušení soutěžního práva. Je ale vhodné, aby takový kanál zajišťoval možnost zachování anonymity a splňoval další zákonem a evropskými předpisy specifikovaná kritéria. Nutno podotknout, že zavedení interního informačního kanálu je obecně prospěšné, nehledě na počet zaměstnanců či typ organizace, jakkoliv se v tomto případě tržní standard teprve utváří.

Závěr

Jak je z uvedeného zřejmé, zavedení compliance programů v oblasti hospodářské soutěže s sebou nese mnoho výhod. Jednou z nich je snížení možné pokuty za porušení pravidel hospodářské soutěže. Nicméně compliance programy nesou potenciál hlavně jako předběžná opatření, které mají v souladu s prevenční péčí porušení pravidel zabránit a v případě, že k němu dojde, mají zmírnit následky. Na to ostatně cílí i metodika přinášející další pravidla představená ÚOHS. Efektivní a vhodný compliance program, který zavádí srozumitelná pravidla a nezbytná opatření, je přínosem každého soutěžitele. S ohledem na dynamický vývoj v této oblasti a také rozvíjející se judikaturu a rozhodovací praxi dozorového úřadu tuto oblast pravidelně sledovat a případné změny reflektovat dovnitř organizace.

Autoři:

JUDr. Tomáš Ščerba, Ph.D.

Partner

JUDr. Jan Metelka, LL.M.

Associate

[DLA Piper Prague LLP, organizační složka](#)

Panská 854/2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 817 111
e-mail: prague@dlapiper.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)

- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)